

Marta Bucholc **Pamięć po liberalizmie: Paweł Śpiewak i Karl Mannheim o czasie w polityce**

Bielecki J.K., Filar D., J. Kozłowski J., Lewandowski J., Tusk D., Liberalizm stosowany, [w:] red. I. Krzemiński, Liberalizm polski, Wydawnictwo Akademickie Sedno, Warszawa 2015.

Borowiec P., Czas polityczny po rewolucji. Czas w polskim dyskursie politycznym po 1989 roku, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2013.

Bucholc M., Komornik M., Die PiS und das Recht. Verfassungskrise und polnische Rechtskultur, "Osteuropa" 2016, nr 66 (1-2), s. 79-93.

Bucholc M., Anachronistische Wahrnehmungen. Zur Rolle der Erinnerung in der polnischen Politik, "Aus Politik und Zeitgeschichte" 2018, nr 68 (10/11).

Bucholc M., Liberalna pedagogika. Jerzy Szacki o polskim liberalizmie dawnym i współczesnym, "Roczniki Historii Socjologii" 2018, vol. VIII.

Czeremski M., Religia-mit-utopia. Antropologiczno-kognitywny model relacji, "Ethos" 2014, nr 27 (3, 107).

Elias N., Esej o czasie, tłum. A. Łobozewska, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2016. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323524281>

Hekman S., Re-Interpreting Mannheim, "Theory, Culture and Society" 1986, nr 3 (1). Kaczyński J., Czy Polska jest państwem prawa?, "Pressje" 2011, nr XXIV. <https://doi.org/10.1177/0263276486003001012>

Mannheim K., Ideologie und Utopie (Schrift en zur Philosophie und Soziologie 3), Cohen, Bonn 1929.

Mannheim, K., Ideologia i utopia, tłum. J. Miziński, Wydawnictwo Test, Lublin 1992.

Śpiewak P., Pamięć po komunizmie, Wydawnictwo słowo / obraz terytoria, Warszawa 2005.

Śpiewak P., Edukacja liberalna, [w:] red. I. Krzemiński, Liberalizm polski, Wydawnictwo Akademickie Sedno 2015.

Świrsek K., Pojęcie ideologii jako pojęcie krytyczne, "Przegląd Humanistyczny" 2017, nr 3 (458). <https://doi.org/10.5604/01.3001.0010.7395>

Szacki J., Liberalizm po komunizmie, Znak, Kraków 1994.

Szacki J., Spotkania z utopią, Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2000.

Waśkiewicz A., Nowy początek i powrót do normalności, [w:] red. I. Krzemiński, Liberalizm polski, Wydawnictwo Akademickie Sedno, Warszawa 2015.

Paweł Marczewski **Pamięć liberała. Dyskusja o komunizmie i sprawiedliwości w społeczeństwie pluralistycznym**

MacIntyre A., Dziedzictwo cnoty. Studium z teorii moralności, tłum. A. Chmielewski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996.

Rawls J., Teoria sprawiedliwości, tłum. M. Panufnik, J. Pasek, A. Romaniuk, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009.

Sandel M.J., Liberalizm a granice sprawiedliwości, tłum. A. Grobler, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009.

Śpiewak P., Przeciw zniżeniu, [w:] tegoż, Pamięć po komunizmie, Wydawnictwo słowo / obraz terytoria, Gdańsk 2005.

Walicki A., Sprawiedliwość okresu przejściowego i walki polityczne, [w:] tegoż, Polskie zmagania z wolnością, Universitas, Kraków 2000.

Krzysztof Świrek **Polityka pamięci: między siłą a sprawiedliwością**

Assmann A., Między historią a pamięcią. Antologia, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2013. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323514497>

Agamben G., Nagość, tłum. K. Żaboklicki, Wydawnictwo W.A.B., Warszawa 2010.

Benjamin W., O pojęciu historii, tłum. A. Lipszyc, [w:] tegoż, Konstelacje. Wybór tekstów, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2012.

Derrida J., Farmakon, tłum. K. Matuszewski, [w:] tegoż, Pismo filozofii, Inter Esse, Kraków 1992.

Hegel G.W.F., Wykłady z filozofii dziejów, t. I, tłum. J. Grabowski i A. Landman, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1958

Kaplita M., Polityka historyczna, kultura pamięci i Nietzsche. Niewczesne rozważania XXI wieku, „Pressje” 2012, nr 30/31.

Kierkegaard S., Okruchy filozoficzne. Chwila, tłum. K. Toeplitz, Wydawnictwo Antyk, Kęty 2001.

Koczanowicz L., Polityka czasu. Dynamika tożsamości w postkomunistycznej Polsce, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, Wrocław 2009.

Lacan J., Triumf religii poprzedzony Mową do katolików, tłum. J. Waga, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2017.

Leder A., Był kiedyś postmodernizm..., Wydawnictwo IFIS PAN, Warszawa 2018.

Legendre P., Fabrykacja człowieka Zachodu, tłum. A. Dwulit, Fundacja Augusta hr. Cieszkowskiego, Warszawa 2016.

Machiavelli N., Książę, tłum. W. Rzymowski, [w:] tegoż, Książę. Rozważania, Unia Wydawnicza Verum, Warszawa 2008.

Nietzsche F., O pożytkach i szkodliwości historii dla życia, tłum. M. Łukasiewicz, [w:] Dzieła wszystkie, t. 1a: Narodziny tragedii. Niewczesne rozważania, Wydawnictwo Officyna, Łódź 2012.

Nietzsche F., To rzekł Zaratustra, tłum. S. Lisiecka, Z. Jaskuła, Wydawnictwo OD DO, Łódź 2016.

Rothberg M., Pamięć wielokierunkowa. Pamiętanie Zagłady w epoce dekolonizacji, tłum. K. Bojarska, Wydawnictwo IBL PAN, Warszawa 2015

Sloterdijk P., O ulepszaniu dobrej nowiny. Piąta „ewangelia” Nietzschego, tłum. T. Słowiński, Wydawnictwo Toporzeń, Wrocław 2010.

Śpiewak P., Milczenie i pytania Hioba, [w:] tegoż, Wieczny Hiob, Żydowski Instytut Historyczny, Warszawa 2018.

Śpiewak P., Przeciw zniżeniu, [w:] tegoż, Pamięć po komunizmie, Wydawnictwo słowo / obraz terytoria, Gdańsk 2005.

Źródła internetowe

<http://pis.org.pl/dokumenty> (dostęp 1.03.2018).

Andrzej Waśkiewicz   Boston i Londyn na progu XXI wieku: socjalistyczne utopie dobrobytu

Bellamy E., W roku 2000, tłum. J.K. Potocki, Wydawnictwo „Głosu”, Warszawa 1890.

Coleman S., The Economics of Utopia: Morris and Bellamy Contrasted, <http://www.morrissociety.org/JWMS/08.2Spring1989/SP89.8.2.Coleman.pdf> (dostęp 10.12.2018).

Gramsci A., Uwagi na marginesie, [w:] Pisma wybrane, tłum., B. Sieroszewska, t. 2, Książka i Wiedza, Warszawa 1961.

Mannheim K., Człowiek i społeczeństwo w dobie przebudowy, tłum. A. Raźniewski, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1974.

Morris W., Wieści z nikąd: powieść utopijna, tłum. M. Kreczowska, Księgarnia Polska, Lwów 1902.

Polanyi K., Wielka transformacja. Polityczne i ekonomiczne źródła naszych czasów, tłum. M. Zawadzka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010.

Ruskin J., Unto this Last, Essays from the Cornhill Magazine 1860, reprinted as Unto This Last in 1862, published with the help of LATEX2 on Debian GNU/Linux.

Russel B., Drogi do wolności. Socjalizm, anarchizm i syndykalizm, tłum. A. Kurlandzka, Towarzystwo Wydawnicze „Rój”, Warszawa 1935.

Śpiewak P., Gramsci, Wiedza Powszechna, Warszawa 1977. <https://doi.org/10.3817/0677032139>

Waśkiewicz A., Interpretacja teorii politycznej. Spór o metodę we współczesnej literaturze anglosaskiej, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 1998.

Ryszard Bugaj   Czy mamy problem nadmiernych nierówności?

Atkinson A.B., Nierówności. Co da się zrobić?, tłum. M. Ratajczak, M. Szlinder, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2017.

Brzeziński M., Czy Polska jest krajem dużych nierówności ekonomicznych?, Instytut Badań Strukturalnych, „Policy Paper” 2017, nr 1.

Bugaj R., Polska reforma zabezpieczenia na starość, Wydawnictwo Elipsa, Warszawa 2018.

- Bugaj R., W poszukiwaniu modelu zabezpieczenia na starość, [w:] Problemy społeczne. Między socjologią demaskatorską a polityką społeczną, Wydawnictwo Oficyna Naukowa, Warszawa 2017.
- Crouch C., Making Capitalism Fit for Society, Wydawnictwo Policy Press, Cambridge 2013.
- Domański H., Sprawiedliwe nierówności zarobków w odczuciu społecznym, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2013.
- Golinowska S., Nierówności społeczne; identyfikacja i możliwości wyrównania, [w:] Nierówności dochodowe i majątkowe. Zakres i formy redystrybucji dochodów państwa, Raport nr 49, Rada Społeczno-Gospodarcza, Warszawa 2002.
- Kośny M., Dolnośląski kapitał XXI wieku. 1 promil najbogatszych zarabia 3% dochodów regionu, „Gazeta Wyborcza” (wyd. wrocławskie) z 23.12.2015 r.
- Kowalik T., Spór wokół Nowej Trzeciej Drogi, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2001.
- Kuznets S., Economic grow on income inequality, „The American Economic Review” 1955, nr 1.
- Mason P., Finansowy kataklizm. Koniec wieku chciwości, tłum. J. Majmurek, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010.
- Oręziak L., wypowiedź dla Money pl z 27.03.2018 r.
- Piketty i co dalej, red. H. Boushey, J. Bradford DeLong, M. Steinbaum, tłum. M. Filipczuk, R. Mitoraj, B. Sałbut, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018.
- Piketty T., Kapitał w XXI wieku, tłum. Andrzej Bilik, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2015.
- Sawulski J., Finanse publiczne w Polsce – Diagnoza na tle innych krajów, Instytut Badań Strukturalnych, „Policy Paper” 2016, nr 4.
- Sen A., Nierówności. Dalsze rozważania, tłum. I. Topińska, Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, Kraków, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa 2000.
- Standing G., Prekariat. Nowa niebezpieczna klasa, tłum. P. Kaczmarski, M. Karolak i inni, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2014.
- Stiglitz J.E., Sen A., Fitoussi J.-P., Błąd pomiaru. Dlaczego PKB nie wystarcza?, tłum. A. Kliber, P. Kliber, Wydawnictwo PTE, Warszawa 2013.
- Strategia finansów publicznych i rozwoju gospodarczego, Polska 2000–2010, Komitet Ekonomiczny RM, Warszawa, kwiecień 1999.
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Ministerstwo Rozwoju, Warszawa 2017.
- Therborn G., Nierówność, która zabija. Jak globalny wzrost nierówności niszczy życie milionów i jak z tym walczyć, tłum. P. Tomanek, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2015.
- Wilkinson R., Pickett K., Duch równości. Tam, gdzie panuje równość, wszystkim żyje się lepiej, tłum. P. Listwan, Wydawnictwo Czarna Owca, Warszawa 2011.
- Zasobność gospodarstw domowych w Polsce. Raport z badania pilotażowego 2014 r., NBP, Warszawa 2015.

Piotr Kulas (Nie)przewidziane konsekwencje? Reforma edukacji oraz reforma nauki i szkolnictwa wyższego realizowane przez rząd PiS wobec obietnicy realizacji państwa dobrobytu

CBOS (115/2018), Wybory samorządowe: zainteresowanie nimi, deklaracja oraz preferencje po ogłoszeniu terminu głosowania.

CBOS (166/2015), Przepływ elektoratów w wyborach parlamentarnych 2011 i 2015, Komunikat z badań CBOS.

CBOS (179/2015), Motywy głosowania na poszczególne partie i komitety wyborcze, Komunikat z badań.

CBOS (88/2015), Motywy głosowania w pierwszej turze wyborów prezydenckich, Komunikat z badań CBOS.

CBOS (63/2018), Motywy głosowania na partie polityczne, Komunikat z badań CBOS.

Dziedziczak-Foltyn A., Ocena skutków projektu Ustawy 2.0: konsekwencje prawne, społeczne, finansowe, gospodarcze, kulturowe i polityczne, Ekspertyza dla Biura Analiz Sejmowych przygotowana w imieniu Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, 2018.

Europejski filar praw socjalnych, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_pl.pdf (dostęp 21.09.2018), Urząd Publikacji, doi102792/160258

Esping-Andersen G. Trzy światy kapitalistycznego państwa dobrobytu, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2010.

Evans D.K., Popova A., Cash transfers and temptation goods: a review of global evidence, Policy Research Working Paper 6886, DC: World Bank, Washington 2014. <https://doi.org/10.1596/1813-9450-6886>

Herbst M., Rok J., Equity in an Educational Boom: lessons from the expansion and marketisation of tertiary schooling in Poland, „European Journal of Education” 2014, 49/(3). <https://doi.org/10.1111/ejed.12068>

Herbst M., Sobotka A., (2015) Studia jako dźwignia awansu? Wybory i ścieżki edukacyjne inteligencji i osób aspirujących do wyższego statusu społecznego, [w:] Postinteligencja.

Współczesne formy manifestacji inteligencji oraz inteligencności, red. nauk. P. Śpiewak, P. Kulas, „Kultura Współczesna” 2015, nr 4/(88).

Hobsbawm E., Age of Extremes. A History of the World 1914–1991, Vintage Books New York 1996.

Kulas P., Idea państwa w świadomości młodych inteligenckich elit, „Studia Socjologiczne” 2018, nr 1/(228).

Kulas P., Pawlak M., Uniwersytet rozdarty. Między inteligenckim bagienkiem a zdehumanizowaną fabryką publikacji, „Gazeta Wyborcza” z 11.06.2018.

Kwiek M., Accessibility and Equity, Market Forces and Entrepreneurship: Developments in Higher Education in Central and Eastern Europe, Higher Education Management and Policy, OECD 2008, vol. 20, nr 3. <https://doi.org/10.1787/hemp-v20-art5-en>

Matyja R., Trzecia Rzeczpospolita – kłopoty z tożsamością, [w:] Państwo jako wyzwanie, red. A. Rzegocki, Ośrodek Myśli Politycznej, Kraków 2000.

Narojek W., Socjalistyczne „welfare state”. Studium z psychologii społecznej Polski Ludowej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1991.

Program PiS, IV Rzeczpospolita – Sprawiedliwość dla wszystkich, 2005.

Program PiS, Zdrowie, Praca, Rodzina, 2014.

Ross H.L., Campbell D.T., Sankcje za niedozwoloną szybkość wprowadzone w Connecticut: Badanie skutków zmiany prawnej, [w:] Logika analizy socjologicznej, red. A. Sułek, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 1981.

Sadura P., Szkoła i nierówności społeczne, Fundacja Aleksandra Kwaśniewskiego Amicus Europae, Warszawa 2012.

Sadura P., Państwo, szkoła, klasy, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2017.

Sawulski J., Czy Polska jest państwem opiekuńczym?, IBS Policy Paper, http://ibs.org.pl/app/uploads/2017/10/IBS_Policy_Paper_02_2017_pl.pdf (dostęp 21.09.2018).

Sondaż realizowany 13 kwietnia 2018 r. przez IPSOS dla OKO.press.

Sułek A., Ogród metodologii socjologicznej, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2002.

Szarfenberg R., Krytyka i afirmacja polityki społecznej, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 2008.

Szarfenberg R., Polityka społeczna Unii Europejskiej – przewodnik, http://www.eapn.org.pl/wp-content/uploads/2014/07/przewodnik_www.pdf (dostęp 21.09.2018), EAPN Polska.

Szarfenberg R., Przewidywane skutki społeczne 500+: ubóstwo i rynek pracy, <http://www.eapn.org.pl/wp-content/uploads/2016/12/przewidywania500.pdf> (dostęp 20.09.2018).

Szarfenberg R., Wpływ świadczenia wychowawczego (500+) na podstawie mikrosymulacji, „Polityka Społeczna” 2017, nr 4, s. 1–6.

Szarfenberg R., Witkowski P., 500+ promuje tradycyjną rodzinę, dochód podstawowy jej zagraża, <http://krytykapolityczna.pl/gospodarka/500-promuje-tradycyjna-rodzina-dochod-podstawowy> (dostęp 20.09.2018).

Żukowski M., Wydatki socjalne w Polsce na tle UE, „Polityka Społeczna” 2017, nr 8.

Zawistowska A., (2012) Horyzontalne nierówności edukacyjne we współczesnej Polsce, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2012.

Grzegorz Hansen **Rozumienie teraźniejszości**

Baudelaire Ch., Malarz życia nowoczesnego, tłum. J. Guze, Wydawnictwo słowo / obraz terytoria, Gdańsk 1998.

Beiner R., Political Judgment, The University of Chicago Press, 1983.

Benjamin W., O pojęciu historii, teza IX, tłum. K. Krzemieniowa, [w:] B. Walter, Anioł historii: eseje, szkice, fragmenty, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1996.

Bralczyk J., O języku polskiej propagandy politycznej lat siedemdziesiątych, Uppsala University, Uppsala 1987.

Foucault M., Czym jest Oświecenie?, [w:] M. Foucault, Filozofia, historia, polityka. Wybór pism, tłum. D. Leszczyński, L. Rasiński, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000.

Kant I., Co to jest Oświecenie?, tłum. A. Landman, [w:] I. Kant, Przypuszczalny początek ludzkiej historii i inne pisma historyzoficzne, Wydawnictwo Comer, Toruń 1995.

Klemperec V., LTI: notatnik filologa, tłum. J. Zychowicz, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1983.

Marks K., Tezy o Feuerbachu, [w:] K. Marks, F. Engels, Dzieła, t. 3, Książka i Wiedza, Warszawa 1975.

Orwell G., Folwark zwierzęcy, tłum. Teresa Jeleńska, Wydawnictwo Odnova, Londyn 1974.

Strauss L., Prześladowanie i sztuka pisania, tłum. P. Maciejko, [w:] L. Strauss, Sokratejskie pytania, Fundacja Aletheia, Toruń 1998.

Igor Czernecki   **Teizm Tocqueville'a**

Baczko B., Rousseau: samotność i wspólnota, Wydawnictwo słowo / obraz terytoria, Gdańsk 2009.

Bellah R.N., Civil Religion in America, [w:] „Dædalus, Journal of the American Academy of Arts and Sciences”, Winter 1967, Vol. 96, NO 1.

Casanova J., Public Religions in the Modern World, The University of Chicago Press, Chicago 1994.
<https://doi.org/10.7208/chicago/9780226190204.001.0001>

Chateaubriand de F.-R., De l'état de la France au 4 octobre 1814, [w:] Oeuvres complètes, Ladvocat, Paris 1826–1831.

Hennis W., In Search of the „New Political Science”, [w:] Interpreting Tocqueville's Democracy in America, red. K. Masugi, Rowman & Littlefield Publishers, Maryland 1991.

Jardin A., Alexis de Tocqueville (1805–1859), tłum. I. Piechnik, Księgarnia Akademicka, Kraków 2012.

Kessler S., Tocqueville's Civil Religion, American Christianity and the Prospects for Freedom, State University Press, Albany 1994.

Kołakowski L., Bóg nam nic nie jest dłużny, Znak, Kraków 1994.

Kołakowski L., Jeśli Boga nie ma...: o Bogu, Diablu, Grzechu i innych zmartwieniach tak zwanej filozofii religii, Wydawnictwo Znak, Kraków 1988.

Lively J., The Social and Political Thought of Alexis de Tocqueville, Oxford University Press, Oxford 1962.

Maistre de J., Considérations sur la France, [w:] Écrits sur la Révolution, red. J.-L. Darcel, P.U.F., Paris 1989.

Manent P., Tocqueville et la nature de la démocratie, Gallimard, Paris 1993.

Marczewski P., Uczynić wolność nieuchronną. Wątki republikańskie w myśli Alexisa de Tocqueville'a, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 2012.

Monteskiusz, *Considérations sur les causes de la grandeur des Romains et de leur décadence*, Paris 1734.

Monteskiusz, *O duchu praw*, tłum. T. Boy-Żeleński, Antyk, Kęty 1997.

Pascal B., *Myśli*, tłum. Tadeusz Boy-Żeleński, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 1997.

Pascal B., *Pensées, opuscules et lettres*, Classiques Garnier, Paris 2011.

Rousseau J.-J., *OEuvres complètes*, Gallimard, Paris 1959–1995.

Rousseau J.-J., *Emile, or On Education*, tłum. A. Bloom, Basic Books, USA 1979.

Rousseau J.-J., *Politics and the Arts, Letter to M. D’Alembert on the Theatre*, tłum. A. Bloom, Cornell University Press, Ithaca 1993.

Tocqueville de A., *Dawny ustrój i rewolucja*, tłum. H. Szumańska-Grossowa, Znak, Kraków 1994.

Tocqueville de A., *Democracy in America*, tłum. A. Goldhammer, The Library of America, New York 2004.

Tocqueville de A., *Listy*, tłum. B. Janicka, Znak, Kraków 1999.

Tocqueville de A., *O demokracji w Ameryce*, tłum. B. Janicka i M. Król, Fundacja Aletheia, Warszawa 2005.

Tocqueville de A., *OEuvres complètes, T. I–XVIII*, Édition Gallimard, Paris 1951–1989.

Tocqueville de A., *OEuvres complètes de Tocqueville publiées par G. de Beaumont, vol. VI, M.-L. Frères*, Paris 1866.

Tocqueville de A., *OEuvres, T. I–III*, Édition Gallimard, Paris 1991, 1992, 2004.

Tocqueville de A., *Selected Letters on Politics and Society*, red. R. Boesche, tłum. J. Toupin, R. Boesche, University of California Press, Berkeley 1985.

Tocqueville de A., *Wspomnienia*, tłum. A.W. Labuda, Biblioteka Narodowa, Wrocław 1987.

White H., *Metahistory. The Historical Imagination in Nineteenth-Century Europe*, Johns Hopkins University Press, Baltimore 2014.

Zetterbaum M., *Tocqueville and the Problem of Democracy*, Stanford University Press, Stanford 1967.

Karolina Wigura **Alexis de Tocqueville i mapa emocji demokratycznych**

Raymond A., *Alexis de Tocqueville [w:] tegoż: Hauptströmungen des soziologischen Denkens, Bd. 1, Montesquieu, Comte, Karl Marx, Alexis de Tocqueville*, Reinbeck, Köln 1979, s. 201.

Berrios G.E., *The History of Mental Symptoms: Descriptive Psychopathology Since the XIX Century*, Cambridge University Press, Cambridge 1996. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511526725>

Descartes R., *Namiętności duszy*, tłum. L. Chmaj, PWN, Warszawa 1986.

Dictionary of Philosophy and Psychology, red. J. Baldwin, Macmillan, London 1905.

Dixon T., *From Passions to Emotions: The Creation of a Secular Psychological Category*, Cambridge University Press, Cambridge 2003. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511490514>

Habermas J., *Teoria działania komunikacyjnego, t. I: Racjonalność działania a racjonalność społeczna*, tłum. A.M. Kaniowski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.

Habermas J., *Teoria działania komunikacyjnego, t. II: Przyczynek do krytyki rozumu funkcjonalnego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002.

Hume D., *A Treatise on Human Nature*, red. L. Selby-Bigge and P. Nidditsch, Clarendon Press, Oxford 1977.

Hume D., *Traktat o naturze ludzkiej*, tłum. Cz. Znamierowski, PWN, Warszawa 1963.

Janara L., *Democracy Growing Up*, State University of New York Press, New York 2002.

Lamberti J.-C., *Tocqueville and the Two Democracies*, Harvard University Press, Cambridge 1989.

Manent P., *Tocqueville and the Nature of Democracy*, Rowman and Littlefield Publishers, London 1996.

Marczewski P., *Uczynić wolność nieuchronną. Wątki republikańskie w myśli Alexisa de Tocqueville'a*, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 2012.

McCosh J., *The Scottish Philosophy from Hutcheson to Hamilton*, Macmillan, London 1875.

Montaigne M., *Próby*, tłum. T. Boy-Żeleński, PIW, Warszawa 1985.

Nussbaum M.C., *Political Emotions: Why Love Matters for Justice*, Harvard University Press, Boston 2015.

Pierson W.G., *Tocqueville in America*, Johns Hopkins University Press, Baltimore 1998.

Robin C., *Fear: The History of a Political Idea*, Oxford University Press, Oxford 2006.

Ryan A., *On Politics*, Penguin Books, London 2013, Kindle Edition.

Ryan A., *The Making of Modern Liberalism*, Princeton University Press, Princeton 2012. <https://doi.org/10.23943/princeton/9780691148403.001.0001>

Rylance R., *Victorian Psychology and British Culture 1850-1880*, Oxford University Press, Oxford 2000. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198122838.001.0001>

Tocqueville de A., *De La Démocratie en Amérique, Intégrale tous les volumes*, Kindle Edition, 2013.

Tocqueville de A., *Democracy in America: Two Essays on America*, tłum. G.E. Bevan, Penguin, London 2003.

Tocqueville de A., *Listy*, tłum. B. Janicka, Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, Kraków, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2002.

Tocqueville de A., *O demokracji w Ameryce*, tłum. B. Janicka, M. Król, Fundacja Aletheia, Warszawa 2005.

Wigura K., *Wynalazek nowoczesnego serca. Filozoficzne podstawy współczesnego myślenia o emocjach*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2019.

Wolin S., Tocqueville between Two Worlds The Making of a Political and Theoretical Life, Princeton University Press, Princeton 2003.

Krzysztof Łęcki **Eksperyment Conrada (rozważania socjologa wokół powieści Josepha Conrada *W oczach Zachodu*)**

Arendt H., Eichmann w Jerozolimie. Rzecz o banalności zła, tłum. A. Szostkiewicz, Znak, Kraków 2010.

Aronson E., Człowiek istota społeczna, tłum. J. Radzicki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002.

Berger P.L., Człowiek Zachodu: wyzwolenie i samotność, tłum. J.G., „Aneks” 1986, nr 43.

Borges J.L., Opowiadania, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1978.

Burke P., Historia i teoria społeczna, tłum. M. Łamacz, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa–Kraków 2000.

Camus A., Człowiek zbuntowany, tłum. J. Guze, Oficyna Literacka; Res Publica, Kraków 1991.

Conrad J., *W oczach Zachodu*, tłum. W. Tarnawski, Świat Książki, Warszawa 1999.

Custin de A., Rosja w roku 1839, t. II, tłum. P. Hertz, PIW, Warszawa 1995.

Hesse H., Gra szklanych paciorków, tłum. Maria Kurecka, PIW, Warszawa 1999.

Łęcki K., Literatura piękna, [w:] Encyklopedia socjologii, t. 2, red. A. Kojder, K. Koseła, W. Kwaśniewicz, H. Kubiak, J. Mucha, J. Szacki, M. Ziółkowski, Oficyna Naukowa, Warszawa 1999.

Milgram S., Posłuszeństwo wobec autorytetu, tłum. A. Hołda, Wydawnictwo Smak Słowa, Sopot 2017.

Musil R., Człowiek bez właściwości, t. I–IV, tłum. K. Radziwiłł, K. Truchanowski, J. Zeltzer, PIW, Warszawa 1971.

Roche M., Fenomenologiczny zwrot w socjologii, tłum. D. Lachowska, [w:] Fenomenologia i socjologia, red. Z. Krasno dębski, PWN, Warszawa 1989.

Schütz A., Don Kichot i problem rzeczywistości, „Literatura na Świecie” 1985, nr 2 (163).

Simmel G., Socjologia, tłum. M. Łukasiewicz, PWN, Warszawa 1975.

Szacki J., Bez recept, „Res Publica” 1988, nr 4/88. <https://doi.org/10.1590/S0102-311X1988000100008>

Tukidydes, Wojna peloponeska, tłum. K. Kumaniecki, Czytelnik, Warszawa 2003.

Paweł Kłoczowski **Metamorfozy Johna Graya**

Blackwell B., Hayek on Liberty, Oxford, 1984.

Gray J., Dwie twarze liberalizmu, tłum. P. Rymarczyk, Fundacja Aletheia, Warszawa 2001

Gray J., Isaiah Berlin, Harper-Collins, London 1995.

- Gray J., *Słomiane psy. Myśli o ludziach i innych zwierzętach*, tłum. C. Cieśliński, Książka i Wiedza, Warszawa 2003.
- Gray J., *Po liberalizmie*, tłum. P. Rymarczyk, Fundacja Aletheia, Warszawa, 2001.
- Gray J., *The Silence of Animals. On Progress and other Modern Myths*, Allen Lane, London 2013.
- Gray J., *The Soul of the Marionette: A Short Inquiry into Human Freedom*, Allen Lane, London 2015.
- Lovelock J., *Gaja. Nowe spojrzenie na życie na Ziemi*, tłum. M. Ryszkiewicz, Wydawnictwo Prószyński i S-ka, Warszawa 2003.
- MacIntyre A., *Dziedzictwo cnoty. Studium z teorii moralności*, tłum. A. Chmielewski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996,
- Mill on Liberty: A Defence, Routledge, London, 1 wyd. 1983, 2 wyd. 1996.
- Polanowska-Sygulska B., *John Gray i krytyka liberalnego liberalizmu*, Kraków 2017.
- Strauss L., *Prawo naturalne w świetle historii*, tłum. T. Górski, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 1969.
- Weber M., *Le savant et le politique*, Plon, Paris 1959.
- Weber M., *Polityka jako zawód i powołanie*, tłum. A. Kopacki, P. Dybel, Znak, Kraków 1998.

Szymon Wróbel   **Georg Simmel albo mieszczaństwo w ruinie**

- Adorno T.W., *Dialektyka negatywna*, tłum. K. Krzemieniowa, współpraca S. Krzemień--Ojak, PWN, Warszawa 1986.
- Adorno T.W., *Ucho, dzban i wczesne doświadczenie*, tłum. K. Krzemień-Ojak, [w:] tegoż, *Sztuka i sztuki. Wybór esejów*, PIW, Warszawa 1990.
- Agamben G., *Wspólnota, która nadchodzi*, tłum. S. Królak, Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2008.
- Balibar É., *Trwoga mas. Polityka i filozofia przed Marksem i po Marksie*, tłum. A. Staroń, Wydawnictwo Akademickie Dialog, Warszawa 2007.
- Benjamin W., *Pasaże*, tłum. I. Kania, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2005.
- Bloch E., *Buch des Dankes an Georg Simmel*, [w:] *Buch des Dankes an Georg Simmel*, red. K. Gassen, M. Landmann, Duncker & Humblot, Berlin 1958.
- Coser L., *Masters of Sociological Thought: Ideas in Historical and Social Context*, Long Grove, Waveland Press, Illinois 1997.
- Frisby D., *Bitcoin: The Future of Money?*, Unbound, Londyn 2014.
- Frisby D., *Georg Simmel*, Routledge, London–New York 2002.
- Giddens A., *Nowoczesność i tożsamość. „Ja” i społeczeństwo w epoce późnej nowoczesności*, tłum. A. Szulżycka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001.
- Goethe J.W., *Z mojego życia: zmyślenie i prawda, t. 1*, tłum. A. Guttry, PIW, Warszawa 1957.

Goodstein E.S., Georg Simmel and the Disciplinary Imaginary, Stanford University Press, Palo Alto 2017.

Hörisch J., Orzeł czy reszka. Poezja pieniądza, tłum. J. Kita-Huber, S. Huber, Universitas, Kraków 2010.

Kant I., Antropologia w ujęciu pragmatycznym, tłum. W. Buchner, „Pismo Literacko-Artystyczne” 1988, nr 4.

Koselleck R., Krytyka i kryzys: studium patogenezy świata mieszczańskiego, tłum. J. Duraj, M. Moskalewicz, Fundacja Res Publica im. H. Krzeczковского, Warszawa 2015.

Kracauer S., Georg Simmel, [w:] tegoż, Das Ornament der Masse, Suhrkamp Verlag, Frankfurt 1977.

Marks K., Kapitał. Rezultaty bezpośredniego procesu produkcji, tłum. M. Ratajczak, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013.

Marks K., Engels F., Manifest Partii Komunistycznej, tłum. nieznanego autora, [w:] K. Marks, F. Engels, Dzieła, t. 4, Książka i Wiedza, Warszawa 1962.

Merton R. K., Sociological Ambivalence and Other Essays, The Free Press, New York 1976.

Simmel G., Filozofia pieniądza, tłum. A. Przyłębski, Wydawnictwo Fundacji Humaniora, Poznań 1997.

Simmel G., Filozofia życia – Cztery rozdziały metafizyczne, tłum. M. Tokarzewska, Warszawa 2008.

Simmel G., Florencja, [w:] tegoż, Most i drzwi. Wybór esejów, tłum. M. Łukasiewicz, Oficyna Naukowa, Warszawa 2005.

Simmel G., Fragmente und Aufsätze: Aus dem Nachlaß und Veröffentlichungen der letzten Jahre, red. G. Kantorowicz, Drei-Masken, Munich 1923.

Simmel G., Ilościowe wyznaczniki organizacji grupy, tłum. M. Łukasiewicz, [w:] tegoż, Socjologia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.

Simmel G., Nadrzędności podrzędność, tłum. M. Łukasiewicz, [w:] tegoż, Socjologia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.

Simmel G., Podstawowe zagadnienia socjologii. Jednostka i społeczeństwo, tłum. M. Łukasiewicz, [w:] tegoż, Socjologia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.

Simmel G., Poziom społeczeństwa a poziom jednostki, tłum. M. Łukasiewicz, [w:] tegoż, Socjologia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.

Simmel G., Przyczynek do teorii pesymizmu, [w:] tegoż, Most i drzwi. Wybór esejów, tłum. M. Łukasiewicz, Oficyna Naukowa, Warszawa 2005.

Simmel G., Ruina. Próba estetyczna, [w:] tegoż, Most i drzwi. Wybór esejów, tłum. M. Łukasiewicz, Oficyna Naukowa, Warszawa 2005.

Simmel G., Tajność i tajny związek, [w:] tegoż, Socjologia, tłum. M. Łukasiewicz, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.

Simmel G., Towarzystwo, tłum. M. Łukasiewicz, [w:] tegoż, Socjologia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.

Simmel G., Ucho: próba estetyczna, [w:] tegoż, Most i drzwi. Wybór esejów, tłum. M. Łukasiewicz, Oficyna Naukowa, Warszawa 2005.

Simmel G., Wyprawa w Alpy, [w:] tegoż, Most i drzwi. Wybór esejów, tłum. M. Łukasiewicz, Oficyna Naukowa, Warszawa 2005.

Simmel G., Z psychologii mody. Studium socjologiczne, [w:] tegoż, Most i drzwi. Wybór esejów, tłum. M. Łukasiewicz, Oficyna Naukowa, Warszawa 2005.

Piotr Kendziorek Rozważania o kwestii żydowskiej Sartre'a jako próba filozoficznej wykładni sensu antysemityzmu

Adorno T.W., Horkheimer M., Dialektyka oświecenia, tłum. M. Łukasiewicz, IFiS PAN, Warszawa 1994.

Antisemitismus – die deutsche Normalität. Geschichte und Wirkungsweise des Vernichtungswahns, red. Arbeitskreis Kritik des deutschen Antisemitismus, Freiburg 2001.

Bauman Z., Wieloznaczność nowoczesna, nowoczesność wieloznaczna, tłum. J. Bauman, PWN, Warszawa 1995.

Bergmann D.T., Produktivierungsmythen und der Antisemitismus. Eine soziologische Studie, Europa Verlag, Wien 1973.

Bourdieu P., Reguły sztuki. Geneza i struktura pola literackiego, tłum. A. Zawadzki, Universitas, Kraków 2001.

Carroll D., French Literary Fascism. Nationalism, Anti-Semitism and the Ideology of Culture, Princeton University Press, Princeton–New Jersey 1995.

Honneth A., Ohnmächtige Selbstbehauptung. Sartres Weg zu einer intersubjektivistischen Freiheitslehre, „Babylon” 1987, nr 2.

Kendziorek P., Antysemityzm i społeczeństwo mieszczańskie. W kręgu interpretacji neomarksistowskich, Wydawnictwo Trio, Warszawa 2005.

Kojève A., Wstęp do wykładów o Heglu, tłum. Ś.F. Nowicki, Fundacja Aletheia, Warszawa 1999.

Löwy M., Rédemption et utopie. Le judaïsme en Europe centrale, PUF, Paris 1988.

MacDonald K., Kultura krytyki. Ewolucjonistyczna analiza zaangażowania Żydów w XX-wieczne ruchy intelektualne i polityczne, M. Szczubiałka, Fundacja Aletheia, Warszawa 2012.

Margalit A., Motzkin G., Anstift er und Vollstrecker: Hannah Arendts Authentitätsbegriff als Kriterium zur Beurteilung Adolf Eichmanns, [w:] Hannah Arendt Revisited. „Eichmann in Jerusalem” und die Folgen, red. G. Smith, Suhrkamp Frankfurt am Main 2000.

Postone M., Antisemitismus und Nationalsozialismus. Ein Theoretischer Versuch, [w:] Deutschland, die Linke und der Holocaust. Politische Interventionen, ca ira Verlag, Freiburg 2005.

Sartre J.-P., Byt i nicłość. Zarys ontologii fenomenologicznej, tłum. J. Kiełbasa, Wydawnictwo Zielona Sowa, Warszawa 2007.

Sartre J.-P., Critique de la raison dialectique, t. 1, Gallimard, Paris 1960.

Sartre J.-P., Lévy B., Czas nadziei. Rozmowy z roku 1980, tłum. H. Puszko, Wydawnictwo Spacja, Warszawa 1996.

Sartre J.-P., Rozważania o kwestii żydowskiej, tłum. J. Lisowski, Książka i Wiedza, Warszawa 1957.

Sartres „J'accuse”. Ein Gespräch mit Claude Lanzmann, „Babylon” 1987, nr 2.

Traverso E., L'Histoire déchirée. Essai sur Auschwitz et les intellectuels, Cerf, Paris 1997.

Volkov S., Antisemitismus als kultureller Code. Zehn Essays, C.H. Beck, München 2000.

Marcin Zaremba   Rozmowy Polaków przy wódce. Rok 1951

Beskid L., Ekonomiczne uwarunkowania rozwoju konsumpcji, [w:] Badania nad wzorami konsumpcji, red. J. Szczepański, Ossolineum, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1977.

Brzostek B., Robotnicy Warszawy. Konflikty codzienne (1950–1954), Wydawnictwo Trio, Warszawa 2002.

Dąbrowska M., Dzienniki powojenne 1945–1965, t. 2, Czytelnik, Warszawa 1996.

Jarosz D., Kriegsgerüchte in Polen, 1946–1956, [w:] Angst im Kalten Krieg, red. B. Greiner, Ch. Th. Müller, D.D. Walter, Hamburger Edition, Hamburg 2009.

Jarosz D., Polacy a stalinizm, IH PAN, Instytut Historii PAN, Warszawa 2000.

Jarosz D., Pasztor M., Afera mięsna. Fakty i konteksty, CEE, Toruń 2004.

Jastrząb M., Puste półki, Wydawnictwo WSPiZ, Warszawa 2004.

Kamiński Ł., Strajki robotnicze w Polsce w latach 1949–1952. Próba bilansu, [w:] Studia i materiały do dziejów opozycji i oporu społecznego, t. 4, red. Ł. Kamiński, Wrocław 2000.

Kowalska A., Dzienniki 1927–1969, Iskry, Warszawa 2008.

Nie tylko do śmiechu. Dowcipy z czasów Peereleu 1948–1989, wybór oraz wstęp S. Kobyliński, Agencja Omnipress, Warszawa 1991.

Osiecka A., Dzienniki i zapiski, t. 2: 1951, Wydawnictwo Prószyński i S-ka, Warszawa 2014.

Stalinizm, red. J. Kurczewski, Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji, Warszawa 1989.

Świda-Ziemba H., Uchwycić życie. Wspomnienia, dzienniki i listy 1930–1989, Karta, Warszawa 2018.

Zaremba M., Powojenne paniki wojenne. Polska 1945–1980 (maszynopis, tekst złożony do druku w 2019 w „Kultura i Społeczeństwo”).

Zaremba M., Wielka trwoga. Polska 1944–1947, Wydawnictwo Znak, ISP PAN, Kraków 2012.

Zawistowski A., Bilety do sklepu. Handel reglamentowany w PRL, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2017.

Marek Zaleski   **Nieco rzeczy mglistych**

Agamben G., *Idea muzy, [w:] tegoż, Idea prozy*, tłum. E. Górniak-Morgan, Fundacja Augusta hr. Cieszkowskiego, Warszawa 2018.

Brodski J., *Dziecko cywilizacji*, tłum. K. Tarnowska i A. Konarek, „Zeszyty Literackie” 1996, nr 55.

Brodski J., *Koci miauk, [w:] tegoż, Pochwała nudy*, tłum. A. Kołyszko i M. Kłobukowski, Znak, Kraków 1996.

Brodski J., *Przemówienie noblowskie*, tłum. A. Mietkowski, „Zeszyty Literackie” 1988, nr 21, s. 21.

Derrida J., *Plato's Pharmacy, [w:] tegoż, Disseminations*, The University of Chicago Press, Chicago 1981.

Franaszek A., *Miłosz. Biografia*, Znak, Kraków 2010.

Grudzińska-Gross I., *Miłosz i Brodski. Pole magnetyczne*, Znak, Kraków 2007.

Losiev L., *Joseph Brodsky. A Literary Life*, Yale University Press, New Haven 2011.

Miłosz Cz., *Rozmowy polskie 1999–2004*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2010.

Miłosz Cz., *Świadectwo poezji*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2004.

Venclova T., *Rozmowa o Brodskim*, tłum. Agnieszka Pokojaska, „Zeszyty Literackie” 2010, nr 110.

Jarosław Kuisz   **Koniec mitu Zachodu & Koniec mitu Wschodu**

Alfabet braci Kaczyńskich. Rozmawiali Michał Karnowski i Piotr Zaremba, Wydawnictwo M, Kraków 2010.

Ash T.G., *The Crisis of Europe. How the Union Came Together and Why It's Falling Apart*, „Foreign Affairs” 2012, vol. 91, nr 5.

Kaczyński J., *Czas na zmiany*, Editions Spotkania, Warszawa 1993.

Krasuski J., *Obraz Zachodu w twórczości romantyków polskich*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1980.

Lubelski T., *Historia kina polskiego. Twórcy, filmy, konteksty*, Wydawnictwo Videograf II, Chorzów 2008.

Mazowiecki T., *Rok 1989 i lata następne*, Wydawnictwo Prószyński i S-ka, Warszawa 2012.

Rok 1989. Geremek odpowiada, Żakowski pyta, Wydawnictwo Plejada, Warszawa 1990.

Rupnik J., *L'autre Europe, Odile Jacob*, Paris 1993.

Tusk D., [w:] *Teczki liberałów*, red. J. Paradowska, J. Baczyński, Wydawnictwo. Obserwator, Poznań 1993.